

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Pauli Laymanni e Societate Iesu Jus Canonicum
Commentario Perpetuo Explicatum**

Et Uberi Non Minus Ac Varia Qvam Clara Et Solida Doctrina Illustratum

Commentarius In Librum III. Decretalium

Laymann, Paul

Dilingae, 1698

Capitvlvm IV. Injustum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62482](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62482)

status præcedens intervenire debent, cum horum remissio facta non sit, sicuti *And. hic* monet.

Potè tametsi Principis nomine Imperator aut Rex intelligi debeat, sive qui Superiorum non habet, videtur tamen etiam ad alios magnos fundatores, ac patronos id extendi posse, quandoquidem talis permutatio non coacta, sed rogata, si alioquin Ecclesiæ noxia non sit, eâ ipsâ ratione utilis videri potest, quia fit propter valde potentis, & multum de Ecclesiâ meriti patroni honorem, & utilitatem; ut proinde sufficiens causa sit permutandi, non item vendendi, quia vendito magis noxia est Ecclesiæ, quàm permutatio cum re æquali, aut majore, præterquàm si princeps se obliget, quod pretio constituto aliam rem æquivalentem, & æquè commodam Ecclesiæ, seu loco pio comparare velit.

Quæres. Quid sit sanctio pragmatica? Resp. ex *L. ult. S. ult. Cod. de diversis re scriptis*. esse rescriptum aut decretum, quod super causâ publicâ cum consilio procerum ex Principis curiâ promanat.

CAPITULUM II.

Ut commutationes.

PARAPHRASIS.

Commutationes rerum Ecclesiasticarum, quæ ab antecessoribus prælatis factæ sunt inconsultè, successor emendare debet.

Notandum. Successor debet revocare alienationes rerum Ecclesiasticarum illegitimè factas à suis antecessoribus, videlicet si sine justa causâ utilitatis, aut non servatis solemnitatibus factæ sunt. Verùm in hoc casu, si alienatio utilis Ecclesiæ videatur, solemnitates postea suppleri possunt: quæ ratio esse videtur, cur in textu non dicatur, permutationes esse revocandas, sed emendandas: quod varijs modis fieri potest, videlicet supplendo solemnitates omittas, agendo per viam nullitatis, per viam restitutionis in integrum, denique agendo

ad supplementum pretij, si læsio in permutatione contigit, ultra dimidium iusti valoris &c.

CAPITULUM III.

Mancipia.

PARAPHRASIS.

Ecclesiæ mancipia permutari non debent cum alijs mancipijs, præterquam in ordine ad libertatem, ita videlicet ut quæ mancipia Ecclesiæ erant, libertatem consequantur, & alia (laicorum) mancipia in ipsorum locum subrogentur, nam quod DEO semel consecratum est, ad humanos usus transferri non decet.

Notandum. Servus, seu mancipium Ecclesiæ non debet alteri videlicet laicæ, aut privatorum personæ donari, seu aliter ad ejus dominium transferri, seclusa plenitudine summi Pontificis juxta *c. Ecclesiasticis 67. causa 12. q. 2.* Ratio datur in textu, quia servus Ecclesiæ servitijs divinis deputatus censetur, & ideo non decet, eum ad humanos ac sæculares usus, atque servitia mundana transferri.

CAPITULUM IV.

Injustum.

PARAPHRASIS.

Mancipia, quæ à fidelibus DEO, & sanctis Ecclesijs, pro remedio animarum suarum oblata, & consecrata sunt, non debent per donationem, aut permutationem iterum ad sæcularem servitutem reduci, quandoquidem Sacri Canones servos duntaxat fugitivos distrahi permittunt, & ideo caveant Ecclesiarum Prælati, ne unius eleemosyna alterius peccatum fiat, cum etiam absurdum sit, si servus ab Ecclesiastica dignitate discedens humanæ fiat obnoxius servituti.

SUMMARIUM.

1. Donata Ecclesia, pietatis causâ donata censetur.

2. 3.

2. Quæ

2. *Qua Ecclesia mancipia, & quomodo alienari possint?*

utiles esse videntur, alibi se utilius exerceant.

SUMMARIUM.

1. *Præbenda, & beneficia Ecclesiastica permutari non possunt, partium tantum consensu.*
2. *His auctoritatem præbere, si utilitas aut Ecclesia necessitas requiratur, ad Episcopum pertinet, aut eos Prælatos, qui Episcopali auctoritate sunt præditi.*

Notandum primò, Præbendæ, & beneficia Ecclesiastica non possunt permutari partium conventionem. Imò ejusmodi pactiones tanquam Simoniacæ prohibentur hic & c. ult. de pactionibus. Ratio est, quia beneficia Ecclesiastica sine auctoritate superioris Ecclesiastici licite obtineri non possunt c. 1. de regulis juris in 6. Quo cum non pugnat, quin partes inter se tractare possint de permutatione faciendâ, dummodo et ipsi pro rata, seu firma non habeant, sed ad superioris consensum & auctoritatem dirigant secundum gl. in clement. unius & c. v. v. l. entibus hoc tit. & docui lib. 4. tra. ult. c. ult. §. 5.

Notandum secundò, Ad Episcopum, vel Episcopali auctoritate præditum prælatum spectat permutationes beneficiorum ex causa utilitatis, vel necessitatis instituire; non item ad alios, tamen si jus conferendi habeant. Ita Innoc. hic And. n. 5. Imola n. 6. Gl. cit. Clement. v. conferuntur. Verum tamen eorum, qui jus præsentandi, eligendi, aut conferendi habent, consensus requiritur, prout Joann. And. & Gl. in tit. Clement. monent, & docui lib. 4. tra. 2. c. 17. n. 7.

Facilius etiam institui potest permutatio si eam partes petant, vel utroque consentiant, etiam propter ipsarum commodum, quippe quod saltem indirectè redundabit in Ecclesiæ utilitatem, dummodo ea aliud passura non sit incommodum; sin autem Ecclesiæ utilitas, vel necessitas postulet, quia v. g. par-

Notandum primò, Donatio, quæ Ecclesiæ fit, censetur facta causâ pietatis, & pro remedio animæ. *argum. hujus cap. & c. requisisti 15. de testamentis.*

Notandum secundò, Mancipia sive servi Ecclesiæ vendi non debent, nisi fugitivi sint. *c. fugitivi 54. causa 12. q. 2.* Debet autem hoc in casu venditor patefacere vitium mancipij, sicuti & aliarum mercium vitia, si occulta sint, alioquin competit emptori actio redhibitoria, si patefacto sibi vitio empturus non fuisset, vel actio, quantò minoris, seu ad restituendam pretij partem, si nihilominus empturus fuisset, sed minore pretio, sicuti explicavi lib. 3. tra. 4. c. 17. n. 14. & 15. & tradit Abb. hic n. 2. addens n. 4. quod venditor vitium occultum mercis clarè, & specialiter exprimere debet, & non sub involuto verborum ponere, ita, ut emptor verè inesse non existimet.

Notandum tertio, Eleemosyna unius, seu largitio pia Ecclesiæ facta occasionaliter sæpe fit peccatum alterius: quod maxime his nostris sæculis accidit, quando piæ fundationes majorum, à posteris infestantur, minuuntur, auferuntur.

CAPITULUM V.

Quæsitum.

PARAPHRASIS.

Cùm in Concilio Turonensi prohibita esset commutatio dignitatum, quæsitum fuit, an idem de præbendarum commutatione intelligi deberet. Respondet Papa generaliter tenendum, quod præbendarum commutationes de jure fieri non possint, præsertim præmissa partium pactione, quippe, quæ circa spiritualia, aut spiritualibus annexa, Simoniam continet; sin autem Episcopus necessarium esse duxerit, potest is personas de loco in alium locum transferre, ut quæ uni loco minùs